

2. WORKSHOP

22.11.2011, Hollabrunn

DEJME TO DOHROMADY.../ LASS UNS ZUSAMMENWIRKEN...

Na úvodu semináře představil celý projekt pan Ing. Miroslav Pala. Partnery jsou ANNO JMK a Dolnorakouský domov pro děti a mládež ve městě Hollabrunn.

Cílem projektu je především zvýšení kvality služeb poskytovaných třetím sektorem v Jihomoravském kraji a Dolním Rakousku. Náplní projektu jsou čtyři workshopy. Druhý seminář se týká tematiky sekundární prevence a práce s obcany ohroženými sociálním vyloučením.

Sponzorem projektu je Fond malých projektů. Je to organizace, která se stará o projekty do objemu 40.000 Euro. Výhodou je, že projekt se rychle může uskutečnit. Nevýhodou je, že není pro soukromé osoby. Musí se jednat o partnery z veřejného sektoru. Neexistuje etapní financování. Na začátku se musí vše předfinancovat na rozdíl od velkých projektů. Aktuální stav čerpání prostředků je takový, že 43% je ještě k dispozici.

Cíle dnešního dne:

- porovnání systémů preventivní péče v obou zemích
- příklady z praxe a výměna zkušeností
- nalezení témat pro smysluplnou zahraniční spolupráci.

Dále se představili jednotliví účastníci:

- Eva Kreiner – ředitelka LJH Hollabrunn
- Birgit Reithofer – LJH Hollabrunn, klinická zdravotní psychologka
- Vladimír Michal – ANNO JMK
- Roberta Meyer – zástupce ředitele LJH Hollabrunn, hospodářské záležitosti a správa
- Radomíra Otrubová – Krok o.s. – ekonomika, fondy, rozpočty
- Milan Čamlík – vedoucí komunity a programu Krok o.s.
- Hana Čamlíková – ředitelka Krok o.s.
- Cornelia Obereder – Happy Kids, prevence násilí
- Lenka Malíková – speciální pedagog ve výchovném středisku Help me v Brně
- Petr Skoták – Help me, zástupce ředitele, vrchní pedagog
- Konrad Tiefembacher – zástupce partnera Dolnorakouský spolek pro obnovu venkova a obcí, podporovatel Happy kids
- Friederike Tagwerker – Dolnorakouský spolek pro obnovu venkova a obcí
- Maria Forstmer – hejtmanka Dolnorakouského spolku pro obnovu venkova a obcí
- Miroslav Pala – ANNO JMK, management projektu ve spolupráci s rakouskými partnery

V průběhu dne se dále připojili:

- Alexanra Horak – Verein Ananas Hollabrunn
- Karin Wottawa – Verein Ananas Horn
- Gabi Böhler – NEUSTART Konenburg

LANDESJUGENDHEIM HOLLABRUNN

DSA Mag. Eva Kreiner

Jméno Dolnorakouského domova pro děti a mládež pochází již ze sedmdesátých let, z doby, kdy ještě Rakousko a Morava byli jeden stát. Tento dům vždy sloužil pro sociální práce.

V současné době pak dům slouží jako sociálně pedagogické zařízení pro děti a mládež, zajišťuje péči a ochranu dětí. Dolnorakouský domov pro děti a mládež slouží především jako doplněk rodiny, v některých případech, jako jsou SOS děti, i jako náhrada rodiny. Domov nabízí Bydlení v rámci domova, Chráněné bydlení, Apartmány pro individuální péči, Domov pro matky s dětmi ve městě Hollabrunn, Krizové centrum Most ve městě Hollabrunn, Krizové centrum Most ve městě St. Pölten, Sociálně pedagogické učňovské dílny, Sociálně pedagogické dílny pro přípravu na budoucí povolání a úzce spolupracuje s Dolnorakouskou speciální školou ve městě Hollabrunn. V zákoně existuje paragraf, s uznáním vzdělání poskytovaného tímto zařízením. Důraz je kladem především na praktické činnosti, jako zahradnictví, kadeřnictví či vaření. Motem je, že práce je smysluplná a dodává sebedůvěru.

Diskuze:

Na klienta se dostává fixní sazba za službu a den.

Úřad rozhodne, zda osoba potřebuje pomoc a domov rozhoduje o tom, zda tuto potřebu může zajistit. Nesmí být přijat ani ten, kdo překračuje věkový limit 18 let.

System péče v České republice

Lenka Malíková

- Zařízení preventivní péče poskytují dětem i rodičům ambulantní, stacionářské a internátní služby.
- Střediska výchovné péče zmírnění vzniklých výchovných poruch. Preventivně výchovná, ambulantní i internátní péče.
- Nestátní neziskové organizace – klienti ohroženi sociálně patologickými jevy.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí, obce, kraje, NNO, fyzické osoby
  - o *Terénní programy* – bezplatné. Terénní pracovníci chodí do komunit, vyhledávají ohrožené skupiny, kontaktují klienty, snaží se jim nabídnout pomoc, zprostředkovat ji...
  - o *Sociálně aktivizační služby* – ambulantně pomoc rodinám s dětmi, kde už existuje nějaké riziko vývoje, aby nemuselo být dítě odebráno, docházejí do rodin a pomáhají s výchovou dítěte.
  - o *Nízkoprahové kluby* – zařízení pro děti a mládež, kde fungují základní pravidla, nabízejí přístřeší, využití volného času. Slouží jako prevence, vše je bezplatné.
- Krizová centra – zařízení, která nabízejí okamžitou pomoc v krizových situacích
- Diagnostické ústavy – v ČR diskuze, že nepatří do preventivní péče, jelikož se zde děti dostávají už na základě rozhodnutí soudu. Dítě se nevrací do rodiny, ale jde dále do ústavů výchovných.
- Zařízení vykonávající ústavní výchovu – pokud se dítě dopustí nějakého protiprávního činu.
  - o *Dětské domovy* - pokud nejsou diagnostikovány poruchy chování. V DD jsou děti od 3 do 18 let.
  - o *Dětské domovy se školou* – děti již s problematickým chováním, diagnostikované, také děti s nařízenou ochrannou výchovou, což není ideální. Škola je součástí domova.
  - o *Výchovný ústav* – nad 15 let, po vážném přečinu nad 12. Nejprve prochází diagnostickým ústavem.
  - o *Kojenecké ústavy a ústavy sociální péče* - pokud ústavní péči nenařídí MŠMT

Diskuze:

V Rakousku existuje pojem „spolubydlící skupina“, kdy pohromadě žije šest nebo osm dětí a náhradní rodiče se u nich střídají. V ČR to takto funguje pouze v rámci dětského domova.

V Rakousku neexistují kojenecké ústavy pro děti do tří let, je přímo náhradní rodinná péče, pěstouni...

Nízkoprahové kluby organizují většinou nestátní neziskové organizace.

V ČR se diskutuje o problému, kdy se v diagnostickém ústavu setkávají děti, které mají poruchy chování s dětmi, které pouze pocházejí z narušeného prostředí, dokonce se uvažuje o zrušení diagnostických ústavů, diagnostické ústavy nespolupracují, umísťují děti, i když už jsou jinde diagnostikovány.

V Rakousku jsou zákony, které toto řeší na celostátní úrovni. Spolkové země si mohou stanovit, jak budou péči poskytovat, ale rámec je stanoven zákonem. Rodinné právo v Rakousku na rozdíl od českého vždycky cílí na to, jestli rodiče plní a mohou plnit svoji rodičovskou povinnost. Posuzují se rodiče a ne dítě, posuzuje se schopnost rodičů. Vše se dělá pro dítě, naprostá většina dětí je ubytována dobrovolně a je spokojená. Je to také proto, že už dopředu je dítě připravováno na to, proč bude zde umístěno a jak to bude vypadat.

Happy kids Cornelia Obereder

Cílem organizace Happy Kids je, aby vyrůstali děti v harmonickém, klidném a bezpečném prostředí. Spolek existuje kolem 14 let. Jedná se o malý tým o šesti lidech, kteří mezi sebou nemají žádného psychologa, ale s psychologem velmi úzce spolupracují. Financování jsou pouze od sponzorů, protože si nechtějí vzít volbu vzít malé dítě či dospělého člověka, který v dětství něco takového prožil.

Happy kids vychází z průzkumu, který ukázal, že sebevědomé děti se cítí mnohem bezpečněji než děti s nízkým sebevědomím. Při setkáních s dětmi se tedy snaží objevovat jeho možnosti, posílit jeho sebevědomí a rozšiřovat jeho hranice a obzory.

Témata kurzů jsou především emoce, řeč těla – Mé tělo patří mně!, verbální dojem – říci NE. Kurz je organizován se 12 dětmi a je veden pedagogem, se kterým může každé dítě individuálně svůj problém konzultovat. Důležitý je workshop s rodiči, kde rodiče sdělí své pocity z absolvovaných kurzů.

Diskuze:

Ohlašovací povinnost - když se už rodiče na organizaci obrátí, je první vstupní pohovor a pak se rodina rozhodne, jaké budou další kroky. V tomto smyslu je to hlášeno, ale ne tím způsobem, je hned situace oznámíme, ale nejprve je rozebrána a pak se rozhodnou kroky.

Středisko výchovné péče Help me Petr Skoták

1995 - bylo založeno občanské sdružení Help me, základ pro středisko výchovné péče. 1998 - otevřena první část střediska – internátní. Střediska výchovné péče v ČR patří do sítě škol a školských zařízení, takže jsou pod MŠMT.

Ideální středisko by mělo mít tři části – *ambulantní, denní stacionář a internátní.*

Na začátku byla jedna osmičlenná skupina ubytovaná na internátě. Osm členů je dáno zákonem.

Vždy byla ambulance, jednu dobu internát, jednu dobu stacionář, ale vše je o tom získat peníze.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro
regionální rozvoj

EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION
AUSTRIA-CZECH REPUBLIC 2007-2013
Gemeinsam mehr erreichen. Společně dosáhneme více.

Pracují zde psychologové, vychovatelé, pedagogové. Od dubna 2004 naplnili zřizovací listinu, která dovoluje dvě internátní skupiny, které jsou provozovány dodnes, tedy 16 klientů. Délka pobytu je daná zákonem – dva, výjimečně tři měsíce, přímo ze zákona je dáno, že nelze více.

Pravidelné aktivity:

Podstatná je „velká komunita“ – setkání všech členů výchovné skupiny s dospělými pracovníky, kde jsou klienti hodnoceni odbornými pracovníky, i sami mezi sebou – získávají zde zpětnou vazbu. Dále klub dětí, drogová prevence, sociální učení, psychoterapie, koňská odpoledne, výtvarné práce, canisterapie, školní aktivity, výuka, školní výlety, kluby rodičů, vánoční besídky, zátěžové víkendy. Letní tábory byly pro nedostatek prostředků zrušeny.

Diskuze:

Děti se pak většinou vracejí zpět do rodiny, pouze ve vyhraněné situaci by bylo zvoleno jiné řešení. Minimální délka pobytu je dva měsíce, pokud to nevydrží, počítá se to, jakože pobyt neabsolvovali. Na území ČR 32 SVP. Help me je jediné soukromé Všichni ostatní mají zřizovatele diagnostické ústavy. Je škoda, že se délka pobytu nemůže pohybovat operativně třeba v rámci půlroku. Během pobytu přijde dítě do styku se všemi členy personálu. Dítě musí projít nejdříve ambulancí, tam vytvoříme individuální plán, na čem je třeba pracovat.

Spolek Ananas

Alexandra Horak

Ananas je spolek, který funguje 12 let. Stojí na třech pilířích. Prvním je intenzivní péče o rodinu. Důležitým faktorem je rodina, která je organizací přímo navštěvována. Ananas je posledním krokem, kdy se rozhodne o odcizení dítěte od rodiny. Ostatní pilíře jsou úkoly, které dostává organizace ze strany ministerstva nebo ze strany spolkové země. Není žádný fixní koncept.

Pro každou rodinu je vypracována individuálně strategie podle toho, co rodina potřebuje, aby dosáhla nejlépe potřeb svého dítěte. Je zpracován psychologicko-pedagogický koncept.

Diskuze:

Pokud se jedná o první pilíř, musí být posláno dítě úřadem, pokud se jedná o další pilíře, může přijít každý. Jde o případy, kdy úřad nezná přesnou diagnostiku, zaměstnanec organizace Ananas se pak jde seznámit s rodinou. Jejich úkolem je rozhodnout, zda je šance spolupracovat s rodinou a nechat tam dítě nebo dítě poslat do jiné rodiny. Všechna řešení jsou konzultována s úřady. Mají oznamovací povinnost při akutním ohrožení.

Občanské sdružení KROK

Hana Čamlíková

Sdružení Krok působí v Kyjově. Vzniklo v roce 1999 pro řešení drogových závislostí.

Programy pro klienty: Terapeutická komunita, odborné sociální poradenství, programy prevence, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, program následné péče

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro
regionální rozvoj

EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION
AUSTRIA-CZECH REPUBLIC 2007-2013
Gemeinsam mehr erreichen. Společně dosáhneme více.

Pracují s celou rodinou. Individuální terapie založena na Modelu růstu. Stavějí na pracovních návycích. Snaží se vrátit klienta samému k sobě, rodinu samu k sobě, až potom se může klient integrovat směrem do společnosti, ideálně k vlastnímu bydlení a zaměstnání.

Klienti přicházejí z úřadů práce, center, probační služby, zdravotnických zařízení, díky informačním zdrojům (např. internet). Nejvíce klientů přichází na základě doporučení jiné osoby.

Finanční zdroje – MPSV, Rada vlády protidrogové politiky, kraje, město (obec) – ne moc

Programy musí být akreditované a certifikované, to však není zárukou získání peněz. Na základě nového sociálního zákona z roku 2006 jsou všechny služby bezplatné.

Preventivní akce

Terapeutická komunita – klienti od 15 let, léčba kolem 12 měsíců.

Program následné péče – individuální a skupinové terapie, poradenství, zážitkové společné akce –, občanská poradna. Pracovníci docházejí do rodin, kde hrozí odebrání dítěte, pomáhají s domácností, výchovou dětí, nastavení pravidel, pomoci s učením, řešení finančních problémů, domácí rozpočet, apod.

Aktivity - divadlo pro veřejnost, tvořivé dílny, ekologické aktivity, prádelna, odborné semináře a workshopy, akce a aktivity pro rekonstrukci rodinných vztahů

Diskuze:

Léčí se zde ze závislostí látkových i nelátkových, většinou jsou propojeny.

Asi jedna třetina léčených jsou děvčata. Mladiství jsou pak tři, maximálně čtyři, je s nimi těžká práce.

V ČR je v současnosti akreditovaných 10 komunit. Kapacita 15-20 míst. Klientů je hodně, ale nemají zájem se léčit. V Rakousku pokud někdo překročí zákon, nebo je mu nalezena droga v krvi, musí se jít léčit, u nás to takto neexistuje. K nám chodí klienti dobrovolně a podle zmiňovaného zákona mohou kdykoli odejít, nemusí platit, nemusí skoro nic.

V týmu mají sociální pracovníky, psychology, adiktologa, speciálního pedagoga, andragoga, pracovníka v sociálních službách, pracovníky pracující terapeuticky absolvující terapeutické výcviky – celkem osm pracovníků. Služba 24 hodin denně.

Spolek NEUSTART

Gabi Böhler

Spolek vznikl již před 50 lety. Prvním pilířem je osobní podpora, přerušit kriminální minulost, druhou částí je kontrola. Důležité je kontrolovat a zdůrazňovat normalitu. To je hlavní oblastí. Další oblastí je práce s životní frustrací. Klienti přebírají zodpovědnost za své činy, poznají, kde jsou jejich možnosti, často se uchylují k tomu, že ostatní to mají jednodušší a je to osud, se kterým nic neudělají.

Druhou aktivitou je zprostředkování obecně prospěšných činností. Protože to působí i jako preventivní funkce. Tento trest je udělován dospělým, kteří jsou odsouzeni k peněžitému trestu a tento trest nezaplatí a nebudou moci ho zaplatit. Soud je vždy povinen dát obžalovanému na výběr z obecně prospěšných prací a trestu odnětí svobody. Peněžitý trest je v Rakousku v poslední době udělován ve větším počtu, protože je to především zajímavý příjem do státní pokladny.

Dalším oborem je domácí vězení. Soud má opět povinnost dát obžalovanému na výběr mez domácím vězením a věznicí, pokud trest odnětí svobody nepřesáhne 1 rok nebo pokud má vězeň pouze rok do uplynutí trestu, může požádat o domácí vězení. Posuzován je stav domu, kde by bylo vězení uskutečněno a předpokladem je pracovní místo. Práci musí vykonávat v dané době, v jiný čas nesmí opustit dům. Jakmile

však nastane výpověď z daného pracovního místa a vězeň si do týdne další práci nenajde, musí nastoupit do věznice. Z platu, který vězeň za zaměstnání dostane, je strháván podíl věznici. Podle průzkumů se s takovým trestem více vyrovnávají muži než ženy.

Na závěr podotkla paní ředitelka Eva Kreiner, že všechny prezentace ji posunuly dál. Důležité však je, jak vypadá pak skutečná realizace a to by bylo teď předmětem jejího zájmu. Důležité je evropské hledisko. To, co ostatní dělají, tomu je možno se přiučít i přinést vlastní zkušenosti do této práce. Sociálně vyloučení lidé existují v každém státě, nehleď na to, jak je vyspělý. Práce s takovými lidmi je velmi těžkou psychologickou zátěží a taková práce si zaslouží pozornost.

